

متانول چیست؟

متانول یا «الکل صنعتی» ماده‌ای بسیار سمی است که مصرف آن می‌تواند به آسیب شدید سیستم عصبی، اختلال بینایی و مرگ منجر شود.

شدت مسمومیت به مقدار مصرف، زمان مراجعه و میزان تبدیل متانول به مواد سمی در بدن بستگی دارد.

علائم مسمومیت

علائم ممکن است در ابتدا خفیف یا حتی وجود نداشته باشند و پس از چند ساعت ظاهر شوند.

علائم مهم عبارتند از:

- سردرد و سرگیجه
- تهوع و استفراغ
- درد شکم
- ضعف و بی‌حالی
- گیجی و کاهش سطح هوشیاری
- اختلال در راه رفتن
- تاری دید یا کاهش دید
- دیدن لکه یا «برفکی» شدن میدان بینایی
- تنگی نفس
- تشنج
- کما

اختلال بینایی و اسیدوز متابولیک از نشانه‌های بسیار مهم مسمومیت با متانول هستند.

چرا متانول خطرناک است؟

متانول در بدن به مواد سمی تبدیل می‌شود که به‌ویژه می‌توانند باعث اسیدوز شدید و آسیب عصب بینایی شوند.

در موارد شدید، آسیب بینایی ممکن است دائمی باشد.

TebyanOnline

علائم و عوارض مسمومیت با متانول

در مشروبات الکلی

• برخی از کاربردهای صنعتی متانول (متیل الکل) •

مایع دستگاه کپی

سوخت جایگزین

حلال رنگ و چسب

محصولات آرایشی مانند لاک و عطر

محصولات پاک‌کننده و ضد عفونی‌کننده

مایعات ضد یخ و شیشه پاک‌کن اتومبیل

• علائم و عوارض مسمومیت متانول •

سرگیجه، سردرد و اختلالات عصبی

تهوع، استفراغ و درد شکمی

احساس ناپایداری و عدم تعادل

کاهش هوشیاری و خواب‌آلودگی

تشنج، کما و در نهایت مرگ

نارسایی دائمی در کلیه‌ها

اختلالات بینایی تاری دید و کوری

اختلال تنفسی و تنگی نفس

علائم مسمومیت با متانول در مشروبات الکلی معمولاً به شکل تأخیری و بسته به میزان مصرف، بین ۶ تا ۲۴ ساعت بعد آشکار می‌شود

کارشناس: مریم مرادیان

مسمومیت با الکل صنعتی و متانول واحد آموزشی سلامت

شهریور ۱۴۰۵

منبع اصلی: World Health Organization (WHO).
Guidelines for Clinical Services for the
Management of Poisoning.

اقدامات اولیه

در صورت احتمال مصرف متانول:

- بیمه‌ار باید فوراً به مرکز درمانی منتقل شود.
- راه هوایی و تنفس بیمه‌ار باید ارزیابی شود.
- بیمه‌ار را بدون دستور کادر درمان وادار به استفراغ نکنید.
- منتظر بروز اختلال بینایی یا علائم شدیدی درمانی.
- در صورت امکان، ظرفی از بطری ماده مصرف‌شده را همراه بیمه‌ار به بیمارستان ببری.

تشخیص در بیمارستان

پزشک ممکن است بر اساس شرح حال، علائم و آزمایش‌ها شک به مسمومیت با متانول شک کند.

بررسی‌های مهم می‌تواند شامل موارد زیر باشد:

- گازهای خون و بررسی pH
- الکترولیت‌ها و آنی‌گپون
- سطح متانول خون در صورت دسترسی
- بررسی وضعیت بینایی و عصبی
- بررسی عملکرد کلیه و سایر آزمایش‌های لازم

درمان در ICU

درمان بر اساس شدت مسمومیت و نظر تیم تخصصی انجام می‌شود و ممکن است شامل موارد زیر باشد:

- حمایت تنفسی و قلبی. عروقی
- اصلاح اسیدوز متابولیک
- فومپیزول به عنوان پادزهر ترجیحی در صورت دسترسی
- اتانول در شرایطی که فومپیزول در دسترس نباشد
- فولینیک اسید (لوکوورین)
- همودیالیز در موارد مناسب و شدید

فومپیزول با مهار متابولیسم متانول، از تشکیل متابولیت‌های سمی جلوگیری می‌کند. همودیالیز نیز می‌تواند متانول و متابولیت‌های سمی آن را از بدن حذف کند.

نقش همراه بیمار

اطلاعات زیر برای تیم درمان بسیار ارزشمند است:

- نوع نوشیدنی یا ماده مصرف‌شده
- مقدار احتمالی مصرف
- زمان مصرف
- محل تهیه ماده
- وجود علائمی مانند تاری دید، تهوع یا کاهش هوشیاری
- بیماری‌های زمینه‌ای و داروهای مصرفی بیمار

پیشگیری

- هرگز الکل با منشأ نامعلوم یا غیرقابل اعتماد مصرف نکنید.

- الکل صنعتی و مواد شیمیایی را هرگز

برای مصرف خوراکی استفاده نکنید.

- مواد شیمیایی را در بطری نوشیدنی

نگهداری نکنید.

- مواد حاوی متانول را دور از دسترس

کودکان قرار دهید.

پیام مهم

در مسمومیت با متانول، ممکن است بیمار در ساعات اولیه حال عمومی نسبتاً خوبی داشته باشد؛ اما مسمومیت همچنان در حال پیشرفت باشد.